

Aan: GS van Provincie Fryslân
Postbus 20120
8900 HM LEEWARDEN

Per email: provincie@fryslan.frl

Betreft: **verzoek om handhaving Omgevingswet**

Mijn kenmerk: **AC970-10/Vz.hh.Fry**

's-Gravenhage, 7 augustus 2025

Geacht College van Gedeputeerde Staten,

Namens

- Coöperatie Mobilisation for the Environment U.A. (MOB) te Nijmegen

- Stichting Mobilisation for the Environment te Nijmegen

- Vereniging Leefmilieu te Nijmegen

wordt verzocht om handhaving van artikel 5.1, lid 1 onder e van de Omgevingswet met betrekking tot ondergenoemde bedrijfslocaties.

- Ds. Pelstraat 17 te Suwald

- Lytsegeast 33 te Tietsjerk

- Dellenswei 3 te Oudwoude

- Zuidermiedweg 6 te Hallim

- Dongjumerweg 11 A te Boer

- Heawei 29 te Tijnje

- Polsleatwei 15 te Schettens

- de Blokken 1 te Pingjum

- Kealledykje 5 te Lekkum

- Nieuw Buurtsterweg 42 te Tzum

Gronden voor het verzoek

De genoemde bedrijven zijn meer dan 5 jaar geleden zonder de vereiste vergunning gewijzigd of uitgebreid waarbij ook sprake is van een toename van stikstofemissies in een stikstofoverbelaste situatie. Hierdoor worden de betrokken N2000-waarden in een slechtere staat van instandhouding gebracht.

Voor de genoemde bedrijfslocaties zijn PAS-meldingen ingediend op basis waarvan bedrijfswijzigingen zijn gerealiseerd waarmee stikstofdeposities zijn gemoeid op stikstofoverbelaste Natura 2000-zones.

Met de Raad van State uitspraak van 29 mei 2019 is vast komen te staan wat al vanaf 2016 (ECLI:NL:RVS:2016:2898) duidelijk was: PAS-meldingen geven geen recht, bedrijfsuitbreidingen op basis van een PAS-melding zijn onwettig.

Zes jaar na de uitspraak van de hoogste bestuursrechter in 2019 zijn deze bedrijven nog altijd illegaal in werking. Gedurende die tijd zijn de natuurschadelijke deposities blijven optreden. De redelijke termijn om de illegale situatie te beëindigen is ongebruikt verlopen.

Voor bedrijven die wijzigen of uitbreiden voordat door de rechter een uitspraak is gedaan over een toestemming voor die wijziging of uitbreiding geldt dat dit voor eigen rekening en risico wordt gedaan.

PAS-melders zijn hierop geen uitzondering. PAS-melders hebben het bedrijf uitgebreid voordat in 2019 uitspraak door de Raad van State werd gedaan over het Programma Aanpak Stikstof (PAS). Dat maakt dat ook de bedrijfsuitbreidingen van de PAS-melders zijn gedaan voor eigen rekening en risico. De PAS-melders zijn hierom ook zelf verantwoordelijk voor de ontstane situatie. De stelling is onjuist dat PAS-melders geen eigen verantwoordelijk dragen. PAS-melders hebben zich laten adviseren door bedrijfsadviseurs. Bedrijven dragen een eigen verantwoordelijk voor het inwinnen van betrouwbaar bedrijfsadvies.

Bovendien geldt het volgende.

Het vertrouwensbeginsel en als afgeleide daarvan het vertrouwensbeginsel kennen geen absolute werking. Ze hebben gewicht afhankelijk van de concrete omstandigheden van het geval. Dit betekent dat PAS-melders niet algemeen aanspraak kunnen maken op legalisatie. Valse PAS-melders - met een gerealiseerde bedrijfsuitbreiding voordat een PAS-melding is ingediend - zijn in alle gevallen uitgesloten van coulance.

Hierbij komt dat bij uitspraak van 28 februari 2024 (ECLI:NL:RVS:2024:838) is bepaald dat de gevolgen voor de natuur dienen te zijn afgewogen bij het besluit op het verzoek om handhaving.

Hieruit volgt dat PAS-melders zullen moeten bijdragen aan een oplossing van het stikstofprobleem. PAS-melders en het kabinet hebben meer dan de gestelde 5 jaarstermijn de tijd gekregen voor een oplossing voor de PAS-melders. Die termijn heeft minister Wiersma ongebruikt laten verlopen.

Minister Wiersma is bovendien voornemens om de vergunninggrens voor stikstof te verhogen naar 1 mol. Momenteel zijn al twee groepen bedrijven illegaal: de PAS-melders en interne saldeerders. Met het verhogen van de vergunninggrens voor stikstofvergunningen naar 1 mol dreigt nog weer een derde groep bedrijven in de illegaliteit te worden gedreven, gegeven het reële risico dat de bestuursrechter de verhoging van de vergunninggrens onverbindend gaat verklaren.

De termijn van voormalig artikel 1.13a van de Wet natuurbescherming is verstreken. Dit betreft een nieuw gegeven, reden waarom niet meer kan worden afgezien van handhaving.

Het stikstofprobleem is in de eerste plaats een ecologisch probleem. Juridische problemen met vergunningverlening zijn een afgeleide van het ecologische probleem. Het stikstofprobleem kan enkel worden opgelost door het ecologische schade weg te nemen.

Met het wegnemen van de ecologische schade wordt ook het juridische probleem opgelost.

De ernst van de ecologische stikstofschaade en de daaruit voortvloeiende juridische gevolgen geven een dringende noodzaak van het spoedige en robuuste oplossing.

Gewezen wordt op de volgende N2000 gebieden.

- Alde Feanen
- Bakkeveense duinen
- Deelen
- Drents-Friese Wold & Leggelderveld
- Duinen Ameland
- Duinen Schiermonnikoog
- Duinen Terschelling
- Duinen Vlieland
- Fochteloërveen
- Groote Wielen
- IJsselmeer
- Lauwersmeer
- Noordzeekustzone
- Oudegaasterbrekken, Fluessen en omgeving
- Rottige Meenthe & Brandemeer
- Sneekermeergebied
- Van Oordt's Mersken
- Waddenzee
- Wijnjeterper Schar
- Witte en Zwarte Brekken

In aangrenzende provincies zijn meer overbelaste N2000 gebieden gelegen.

Gewezen wordt op de B-ware urgentielijst van natuurwaarden, waarvan de rechtbank Den Haag bij uitspraak van 22 januari 2025 (ECLI:NL:RBDHA:2025:578) heeft bepaald dat die natuurwaarden met voorrang uiterlijk op 31 december 2030 onder de KDW dienen te worden gebracht.

Gewezen wordt op het verslechteringsverbod. In een groot aantal natuurdoelanalyses is (dreigende) verslechtering vastgesteld als gevolg van hoge neerslag van stikstofconcentraties. Dit dwingt tot een urgente stikstofdepositiereductie.

Tot slot wordt de volgende opmerking gemaakt.

Mijn cliënten stellen niet dat de bedrijven in alle gevallen gesloten dienen te worden. Het risico van een herhaling van het PAS-debacle kunnen we ons niet permitteren. Er kan geen sprake zijn dat opnieuw op basis van incidenten- en achterkamertjespolitiek wordt gehandeld. Een oplossing kan enkel worden gevonden met een integrale oplossing op basis van samenspraak van alle relevante maatschappelijke partijen. In 2030 zullen de emissies met minimaal 50 procent dienen af te nemen, zodat uiterlijk in 2040 een gunstige staat van instandhouding van de natuurwaarden kan worden bereikt. Voor de PAS-melders is uitsluitend een oplossing mogelijk als onderdeel van een integrale oplossing met voldoende maatschappelijk draagvlak.

In afwachting van een spoedig besluit op de voorliggende verzoeken.

Hoogachtend,

Toelichting grondslagen

In dit document kunt u secties vinden die onleesbaar zijn gemaakt. Deze informatie is achterwege gelaten op basis van de Wet open overheid (Woo). De letter die hierbij is vermeld correspondeert met de bijbehorende grondslag in onderstaand overzicht.

J Art. 5.1 lid 2 sub e

Het belang van de openbaarmaking van deze informatie weegt niet op tegen het belang van de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer van betrokkenen